



A GVI 2022. júliusi negyedéves konjunktúrafelvételének eredményei

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 350 cégvezető véleményét kérdeztük cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól.

A 2022. júliusi adatfelvétel eredményei szerint 2022 áprilisához képest a Negyedéves Konjunktúramutató +36-ról +22 pontra csökkent (lásd 1. ábra). A 2010-ben megkezdett felmérés történetében a mutató kizárólag 2020 áprilisában és júliusában került negatív tartományba, 2020 októberében azonban ismét pozitív tartományba esett, és az emelkedés – csökkenő ütemben – 2021 folyamán is folytatódott. A 2022. januári kisebb visszaesést lényegében korrigálta az áprilisi növekedés, a Negyedéves Konjunktúramutató júliusi értéke azonban jelentős csökkenést mutat és a 2021. januári–áprilisi szint között helyezkedik el, amikor a koronavírus-járvány második és harmadik hulláma miatt jelentős korlátozások voltak érvényben.

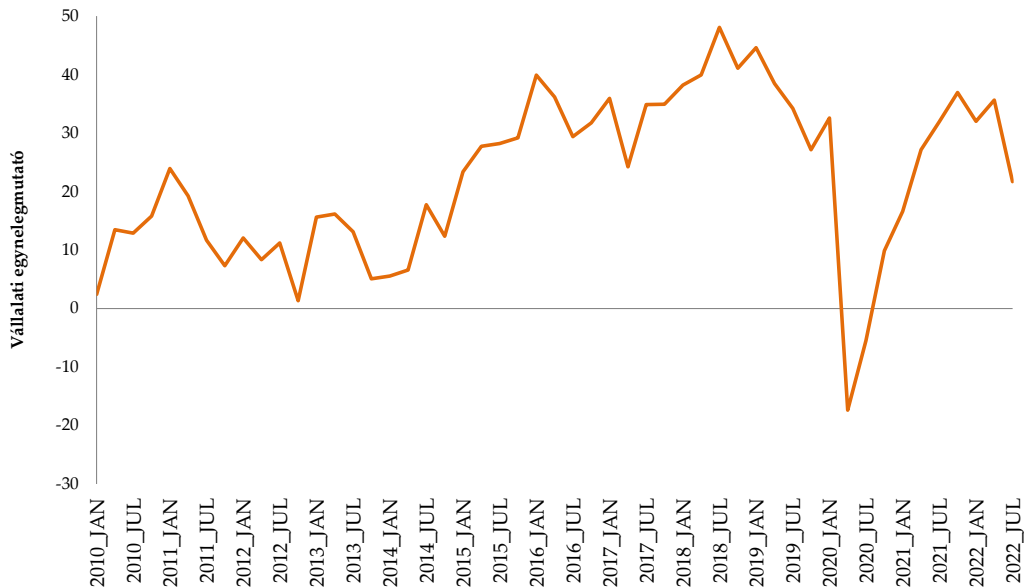
A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

A Negyedéves Bizonytalansági Mutató értéke 2022. júliusban 41 pontos szinten áll, áprilishoz

képest nyolc pontos növekedés tapasztalható. Ez arra utal, hogy a hazai vállalkozások helyzetértékelése ismét lényegesen bizonytalanabb, sokszínűbb, ugyanakkor a 2020. áprilisi, kiugró mértékű bizonytalanságot tükröző eredményhez képest egységesebb. A Bizonytalansági Mutató mostani értéke a 2020. júliusi és októberi adat mellett a járványt megelőző időszak folyamán tapasztalt értékek közül a 2015. áprilisinak (40 pont) feleltethető meg.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a feldolgozóipari vállalkozások esetében a legmagasabb (+25 pont), a szolgáltatások területén +23, a kereskedelmi cégek körében +17 pont, míg az építőiparban tevékenykedő cégek körében (-4 ponttal) a legalacsonyabb. Az előző negyedévhez képest az építőipari cégek esetében 21, a szolgáltató cégek körében 15, a feldolgozóipari cégek esetében 13, a kereskedelmi cégek körében pedig 12 ponttal csökkent a Konjunktúramutató értéke.

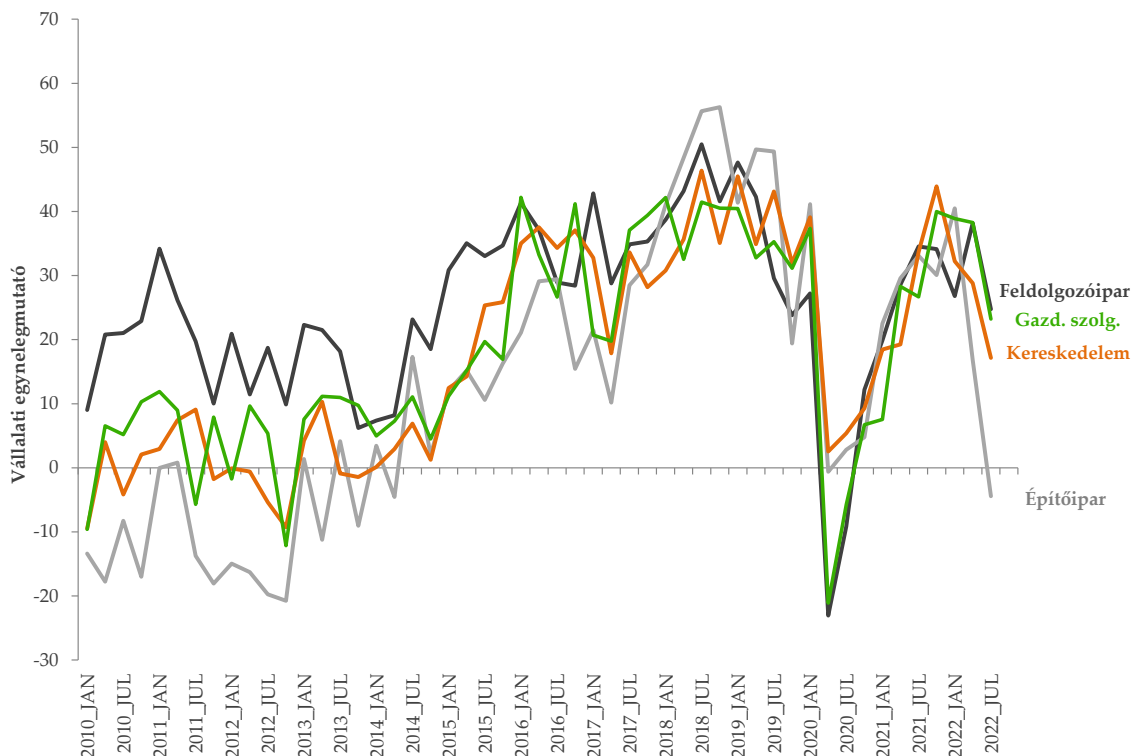
1.ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2022. 07.



Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató (számításának módszerét a Függelék tartalmazza). Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

2. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01– 2022. 07.



Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féléves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

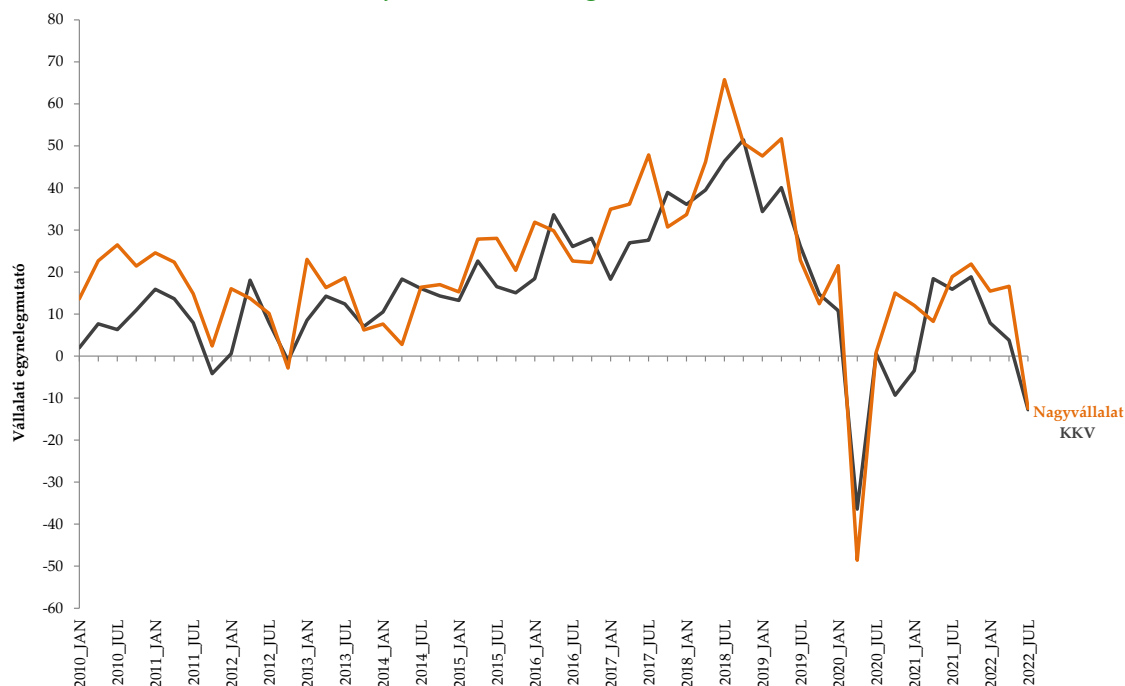
Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői a várható létszám kivételével pesszimistábban ítélik meg a vizsgált szempontokat a 2022. áprilisi szinthez viszonyítva. Az előző negyedévhez képest a legnagyobb mértékű (24 pontos) romlás a várható jövedelmezőség megítélésére vonatkozóan tapasztalható és szintén jelentős mértékű (21 pontos) visszaesés történt a jelenlegi üzleti helyzet megítélése szempontjából is. Az előző év azonos időszakához képest a jelenlegi rendelésállomány, és a várható létszám kivételével negatívabb a vállalatok jelenlegi helyzetértékelése. A leginkább kiemelkedő mértékben (30 ponttal) a várható jövedelmezőség megítélése romlott az egy évvel ezelőtti időszakhoz viszonyítva.

A 2022. júliusi adatok alapján a nagyvállalatok optimistábban ítélik meg helyzetüket a várható jövedelmezőség kivételével a kis- és középvállalkozásokhoz viszonyítva. A legjelentősebb különbség a jelenlegi rendelésállomány (30 pont), a várható termelési szint (28 pont), a várható kapacitáskihasználtság és az elmúlt féléves

termelési szint (23–23 pont), illetve a beruházások várható szintjének (20 pont) értékelése esetében tapasztalható.

2022. áprilishoz viszonyítva a kis- és középvállalkozások körében az összes indikátor csökkent, legnagyobb mértékben a beruházások várható szintjének megítélése romlott (24 ponttal). A nagyvállalatok körében 2022. áprilishoz viszonyítva a várható létszám, az elmúlt féléves termelési szint, a beruházások várható szintje és a jelenlegi rendelésállomány kivételével a többi mutató romlott. Az előző év azonos időszakához képest a kis- és középvállalkozások körében az elmúlt féléves termelési szint kivételével (amelynek megítélése nem változott) a többi mutató csökkent, legnagyobb mértékben a várható kapacitáskihasználtság (34 ponttal). A nagyvállalatok körében a jelenlegi rendelésállomány, és a várható létszám esetén tapasztalhatóak magasabb értékek 2021 júliusához viszonyítva, a többi mutató csökkent egy évvel ezelőtti értékéhez képest.

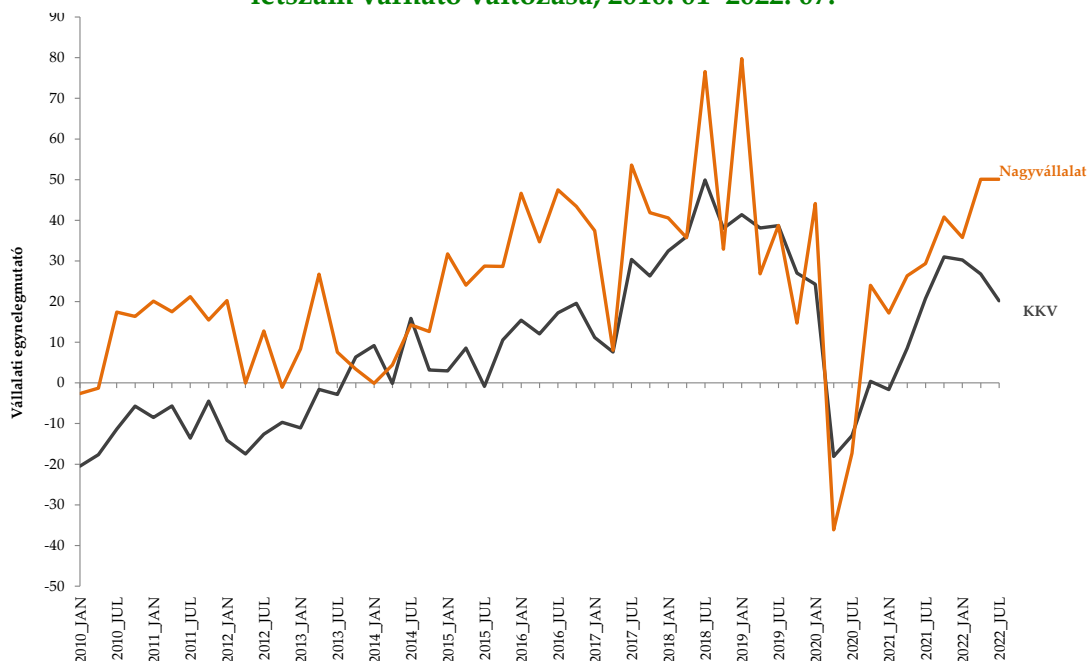
3. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható jövedelmezőség, 2010. 01–2022. 07.



Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

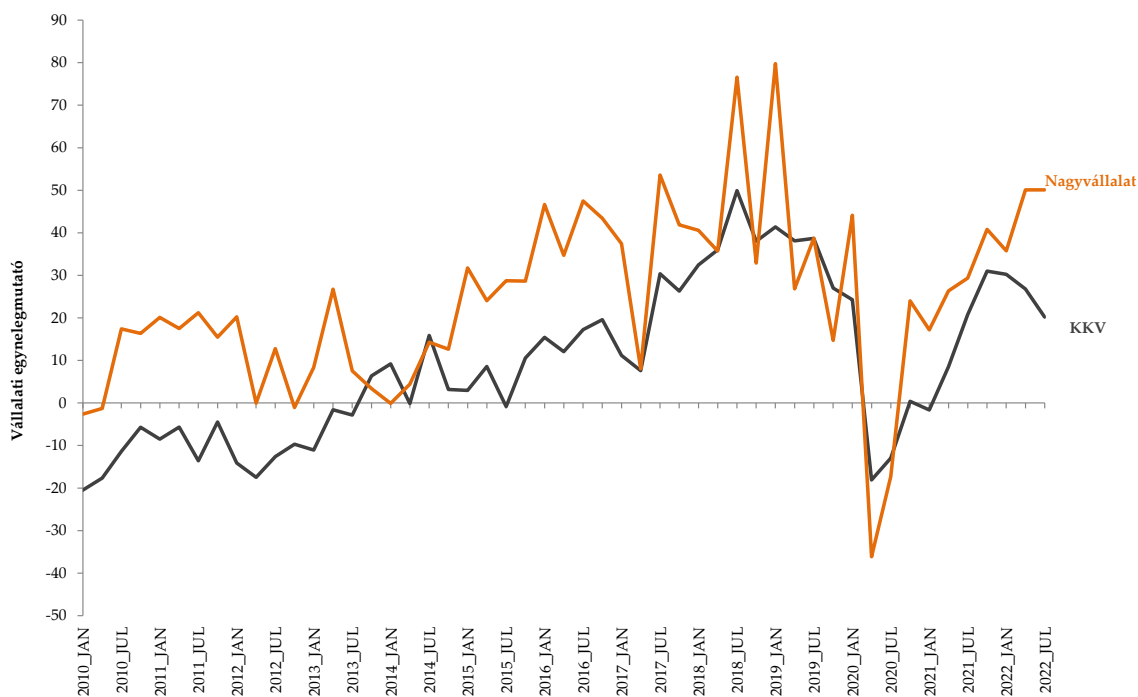
4. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – létszám várható változása, 2010. 01–2022. 07.



Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

5. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi rendelésállomány, 2010. 01–2022. 07.



Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Késedelmes fizetés és lánc tartozás a hazai vállalkozások körében

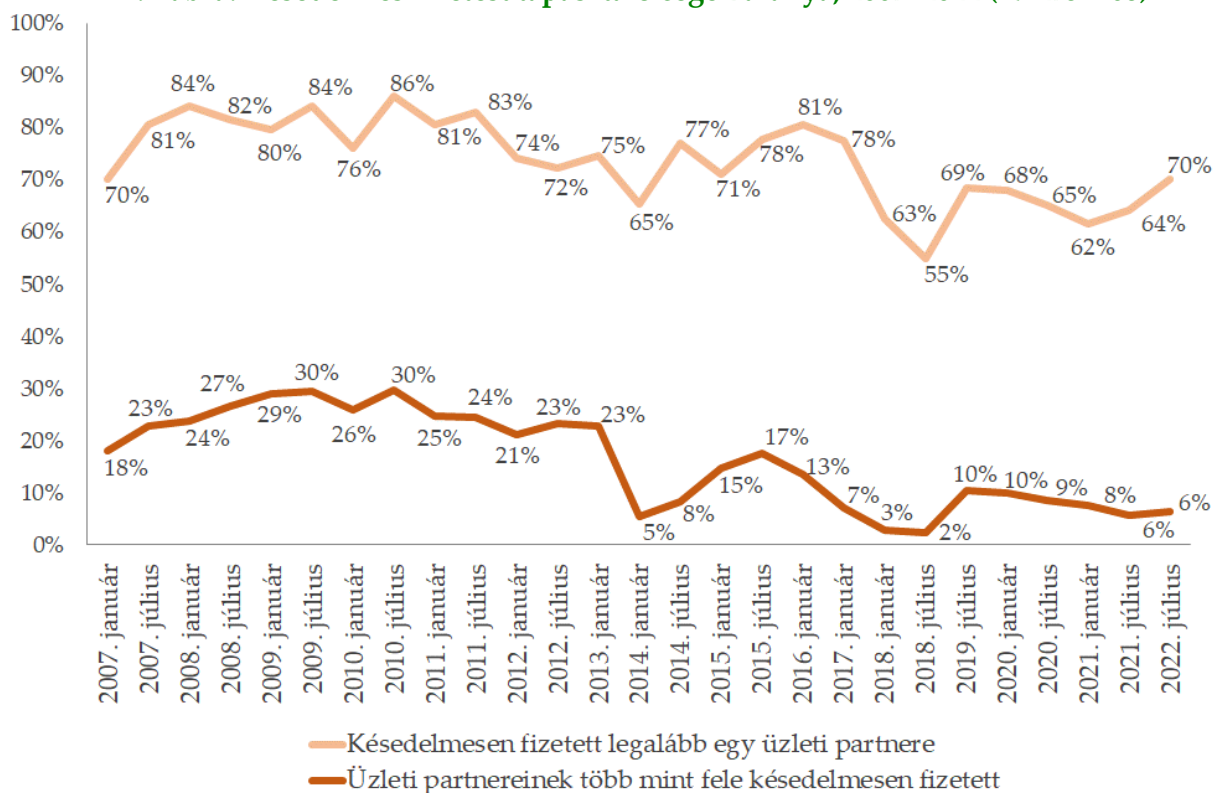
A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzésében 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozás vezetőjének késedelmes fizetéssel és lánc tartozással kapcsolatos tapasztalatait vizsgálta. Az elemzés alapját adó adatfelvétel 2022 júliusában zajlott.

Az eredmények azt mutatják, hogy 2022 első félévében a vállalkozások 70 százalékának volt legalább egy olyan üzleti partnere (6 százalékuk esetében a partnerek több mint fele), amely késedelmesen fizetett. A késedelmesen fizető üzleti partnerek problémája legnagyobb arányban a kereskedelmi (86%) és az 50–99 főt foglalkoztató (79%) cégek körében jelent meg.

A válaszadók 26 százaléka maga is tartozott a beszállítóinak, 14 százalékuk pedig

lánc tartozást tapasztalt, azaz vevőik késedelmes fizetése miatt nem tudott fizetni legalább egyszer az adatfelvétel időpontját megelőző évben. A beszállítók felé történő tartozás leggyakrabban az 50–99 fő közötti cégek (31%), az építőipari vállalkozások (29%), valamint a tisztán hazai tulajdonban álló vállalatok (26%) esetében fordult elő. Lánc tartozást legnagyobb arányban a 20–49 fős (18%), az építőipari (22%), valamint a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek (16%) tapasztaltak.

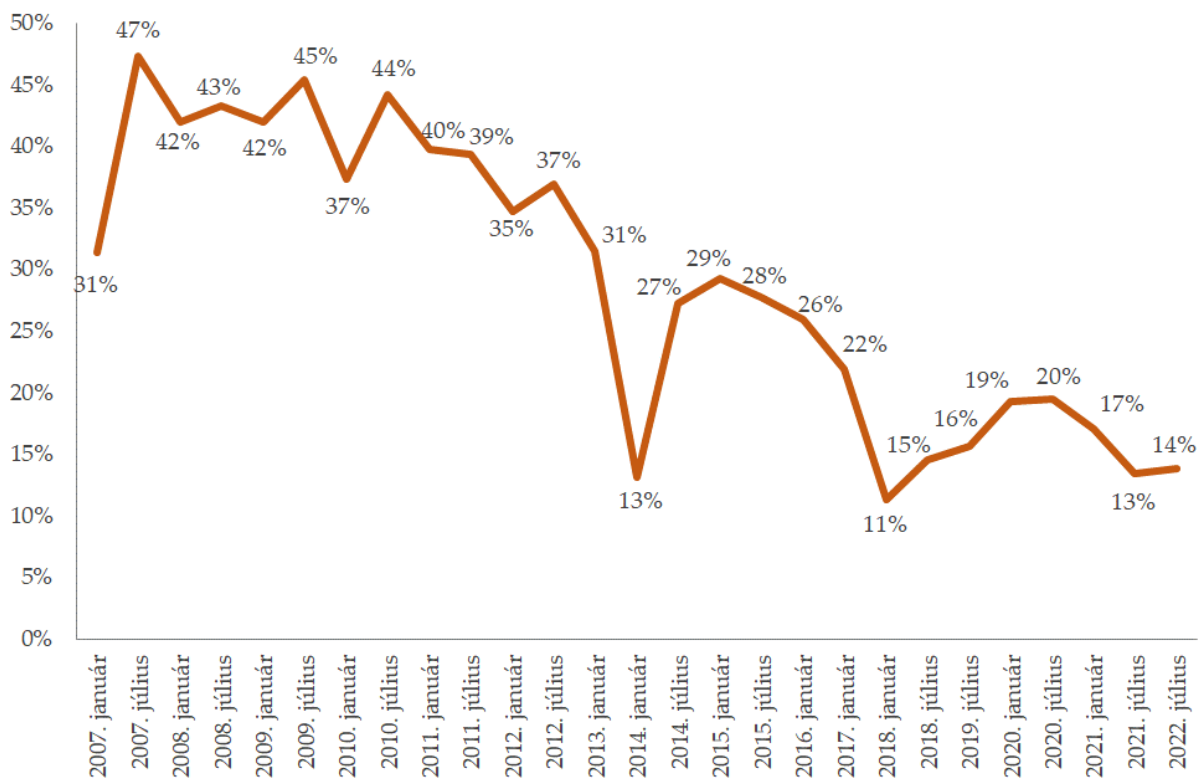
1. ábra: Késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya, 2007–2022 (N=275–408)



Forrás: GVI 2007–2022

*A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

2. ábra Vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer késve fizető cégek aránya, 2007–2022 (N=296–417)



Forrás: GVI 2007–2022

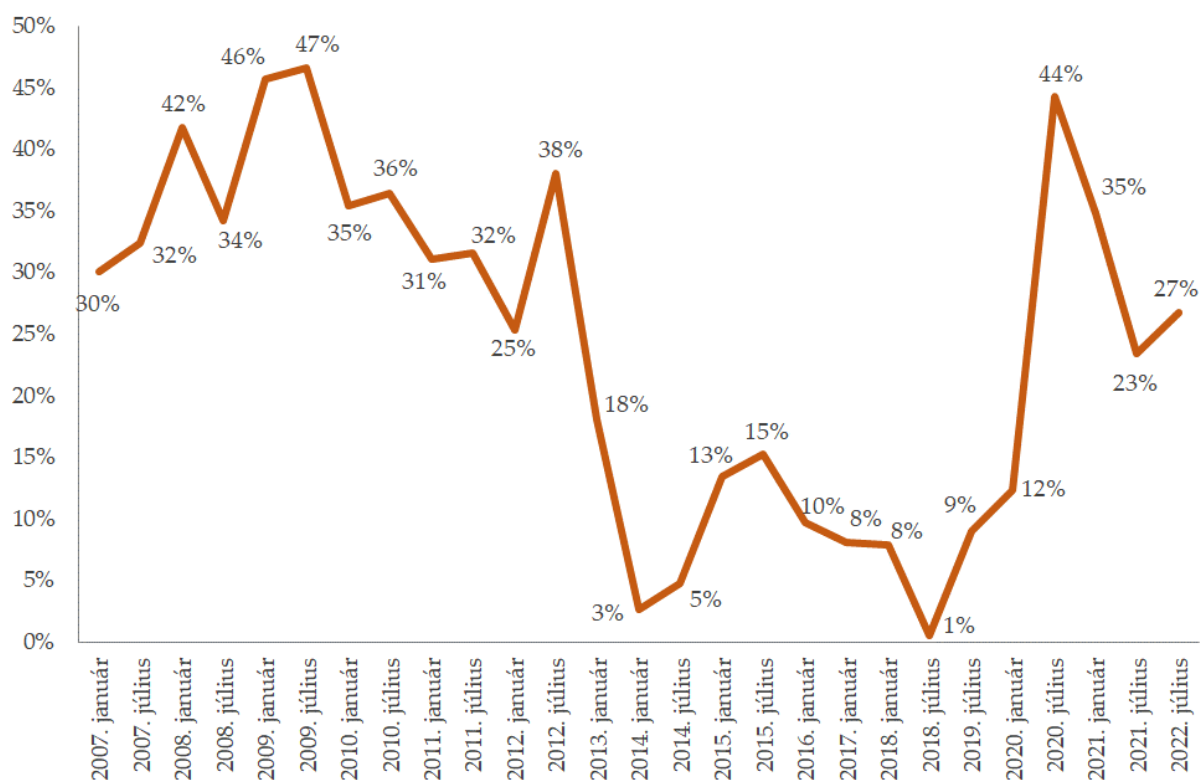
*A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

Összességében elmondható, hogy a 2021. januári felmérés óta a késedelmes fizetést tapasztaló cégek arányában megfigyelhető növekedés folytatódott, és az arány a 2021 júliusi értékhez (64%) képest további 6 százalékponttal nőtt, miközben a beszállítóknak tartozó vállalkozások aránya nem változott, a lánc tartozás problémája pedig 1 százalékpontos

növekedést mutatott a megkérdezett vállalkozások körében.

A lánc tartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 27 százaléka szerint nőtt a 2022 júliusát megelőző féléves időszakban, ami magasabb arány a 2021 júliusában mértnél (23%), de elmarad a Covid-19-világjárvány kirobbanása után, 2020 júliusában mért 44 százaléktól.

3. ábra: A lánctartozás problémájának súlyosbodását érzékelő vállalkozások aránya, 2007–2022 (N=237–394)



Forrás: GVI 2007–2022

*A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat. Az adatfelvételek 2018 januárjáig az elmúlt negyedévre, 2018 júliusától az elmúlt félévre kérdeztek rá.

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

| | | Vonatkozósi időszak | Tényadat | Várakozások | Előző időszak |
|---------------|---|---------------------|--------------|-------------|---------------|
| Németország | Munkanélküliségi ráta | (augusztus) | 5,5% | 5,5% | 5,4% |
| | Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex | (augusztus) | 49,1 | 49,8 | 49,3 |
| | IFO üzleti bizalmi index ¹ | (augusztus) | 88,5 | 80,3 | 88,7 |
| Franciaország | INSEE üzleti bizalmi index ² | (augusztus) | 103,4 | | 102,8 |
| USA | Munkanélküliségi ráta | (augusztus) | 3,7% | 3,5% | 3,5% |
| | CB fogyasztói bizalmi index | (augusztus) | 103,2 | 97,9 | 95,3 |
| | Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex | (augusztus) | 51,5 | 51,3 | 51,3 |
| Kína | Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex | (augusztus) | 49,4 | 49,2 | 49,0 |

¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index>

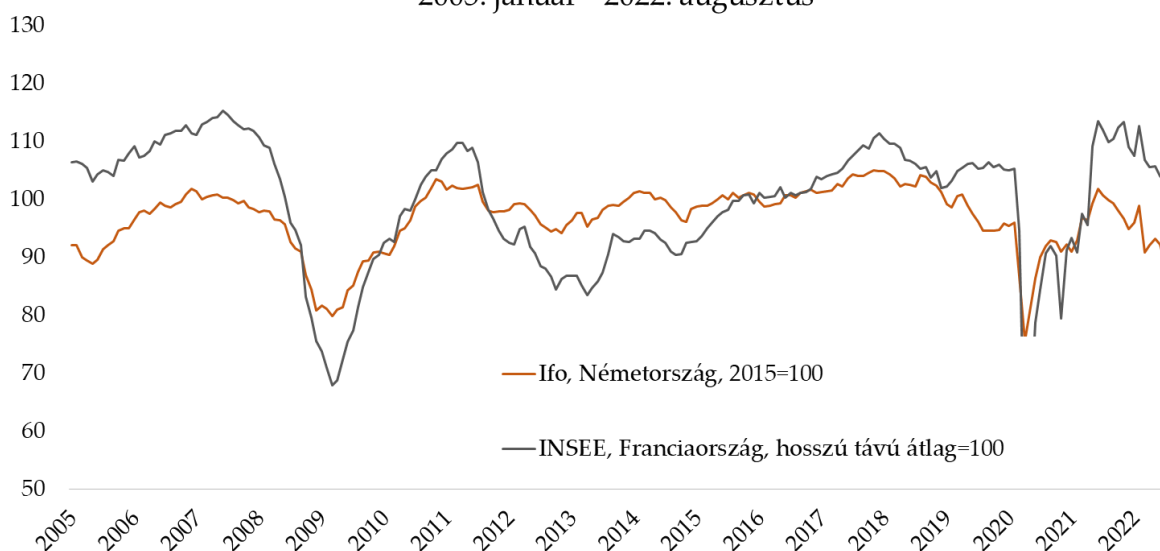
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke kis mértékben csökkent júliushoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest szintén csökkent, és elmaradt a várakozásoktól. A munkanélküliségi ráta romlott Németországban. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index nőtt az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke jelentősen nőtt az előző hónaphoz képest, és jobban teljesített a vártnál. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke szintén nőtt a júliuséhoz viszonyítva. A munkanélküliségi ráta romlott az előző hónaphoz képest. A kínai beszerzési index értéke nőtt júliushoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján, 2005. január - 2022. augusztus



Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 1/235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston elemző GVI
Széll Krisztián elemző GVI
Tóth Katalin elemző GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2022. augusztus, Budapest,
2022-09-15